

Warszawa, 12-08-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

IX.022.15.2022.MK

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości
Prokurator Generalny
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 9 sierpnia 2022 r. (l.dz. DSRiN-II.406.18.2022) przedkładam uwagi do projektu rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie komisji do spraw kierowania nieletnich do młodzieżowego ośrodka wychowawczego oraz trybu kierowania, przenoszenia i zwalniania nieletnich z młodzieżowych ośrodków wychowawczych (dalej: rozporządzenie).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich jako jeden ze środków wychowawczych przewiduje umieszczenie nieletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym. Właściwemu wykonaniu tego środka służyć ma powołanie przez Ministra Sprawiedliwości Komisji do spraw kierowania nieletnich do młodzieżowego ośrodka wychowawczego. Rozporządzenie ma za zadanie określić tryb

powoływania i odwoływania członków komisji, jej skład, sposób działania i sposób obsługi administracyjno-biurowej komisji.

Przedstawiając Panu Ministrowi uwagi do projektu ustawy o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich Rzecznik sygnalizował wątpliwości co do potrzeby utworzenia Komisji, która miałaby zajmować się kierowaniem nieletnich do młodzieżowych ośrodków wychowawczych wobec właściwego funkcjonowania w tym przedmiocie Ośrodka Rozwoju Edukacji. W związku z utrzymaniem w ustawie tego rozwiązania należy stwierdzić, że przepisy rozporządzenia regulują kwestie wskazane w delegacji ustawowej, w zakresie trybu powoływania Komisji i trybu jej funkcjonowania, nie wykraczając poza zakres delegacji, przy czym sposób uregulowania tych kwestii nie wskazuje na zagrożenie naruszeniem praw nieletnich.

Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie jednak przedstawić poniższe uwagi do przepisów opiniowanego rozporządzenia:

1. Przepisy rozporządzenia przewidują zawiadomienie określonych podmiotów, każdorazowo wskazanych, o wydaniu przez Komisję skierowania nieletniego do młodzieżowego ośrodka wychowawczego (§7 ust. 4; §8 ust. 3; §9 ust. 5). Wśród podmiotów tych nie wskazuje się nieletniego. Względy podmiotowego traktowania nakazywałyby zawiadomienie także nieletniego o podjętych wobec niego decyzjach.
2. W § 7 pkt 5 rozporządzenia stanowi się, iż niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o skierowaniu nieletniego przez Komisję do ośrodka, sędzia zwraca się do rodziców albo opiekuna nieletniego lub do Policji o doprowadzenie nieletniego do ośrodka. Przepis nie przewiduje natomiast, aby sędzia zwrócił się o doprowadzenie nieletniego do dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka, jeżeli nieletni został umieszczony w pieczy zastępczej. Przepis ten kształtuje więc odmiennie i w sposób mniej korzystny, sytuację nieletnich umieszczonych w pieczy zastępczej. W świetle tego przepisu nieletni przebywający w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej albo rodzinnym domu dziecka musi być zatem

każdorazowo doprowadzony do ośrodka przez Policję. Procedura doprowadzania przez Policję jest niewątpliwie w wysokim stopniu traumatyzująca dla nieletniego, wydaje się zatem, że należałoby dopuścić możliwość, aby takie doprowadzenie do ośrodka zostało w miarę możliwości zrealizowane przez rodzinę zastępczą lub placówkę, w której nieletni przebywa.

3. W przypadku zastosowania wobec nieletniego środka tymczasowego w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym o skierowaniu do ośrodka zawiadamia się sąd wykonujący środek tymczasowy, organ prowadzący postępowanie oraz ośrodek, do którego nieletni został skierowany (§8 ust.3). Wydaje się, że oprócz powiadomienia nieletniego (na co wskazano powyżej, w punkcie pierwszym), za zasadne uznać należy powiadomienie także jego rodziców albo opiekuna lub dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej, rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej albo prowadzącego rodzinny dom dziecka, jeżeli nieletni został umieszczony w pieczy zastępczej.

4. W rozporządzeniu przewidziano możliwość przeniesienia nieletniego do innego ośrodka na wniosek nieletniego, jego rodziców, tego z rodziców, pod którego stałą pieczę nieletni faktycznie pozostaje, opiekuna lub dyrektora ośrodka, w którym przebywa nieletni (§ 9). Rozporządzenie stanowi, że w przypadku, gdy z wnioskiem o przeniesienie występuje dyrektor ośrodka, w którym przebywa nieletni, o zamiarze przeniesienia nieletniego do innego ośrodka, dyrektor ośrodka, z którego nieletni jest przenoszony, niezwłocznie zawiadamia rodziców lub opiekuna nieletniego (§9 ust. 3). Wydaje się, że ze względu na potrzebę podmiotowego traktowania nieletniego słuszne byłoby uwzględnienie wśród osób powiadamianych o zamiarze przeniesienia przede wszystkim samego nieletniego.

5. W § 10 rozporządzenia przewidziano, że w przypadku, gdy w trybie nadzoru pedagogicznego stwierdzone zostaną uchybienia w zakresie, o którym mowa w art. 55 ust. 2 pkt 5 i 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, nieletniego przenosi się do innego ośrodka na wniosek kuratora oświaty. W takim przypadku odpowiednio stosuje się przepis §7. Wydaje się, że celowe byłoby odpowiednie

stosowanie również przepisu § 9 pkt 4 rozporządzenia, który wskazuje podmiot odpowiedzialny za doprowadzenie nieletniego do wskazanego ośrodka, przekazanie jego dokumentacji oraz zawiadomienie o przeniesieniu sądu rodzinnego, sprawującego nadzór nad wykonywaniem orzeczeń.

Wyrażam nadzieję, że przedstawione uwagi zostaną uwzględnione w toku dalszych prac nad projektem rozporządzenia.

Z poważaniem,

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
/-podpisano elektronicznie/